

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr. 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr., minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltár sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és eszaki egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Vörössipkás Jezsuiták.

Arad, április 19.

Régen hatotta át Magyarország közérületét oly lelkes, oly bizalomteljes hangulat, mint ma, midőn a liberális reform-avaslatok páratlanul fényes győzelme révén jogainak és hivatásának éber tudatában a nemzet pókhálóképén tépte szét a fondorlatok ama szövevényét, melyet a feudal-klerikális reakció és az ultramontanizmus kölcsönös egyetértésben terveztek a közszabadság ellen, s mellyel az egész országot behálózták volt.

A vihar és zivatar, mely e fordulat előkészítésében egész közéletünket fölkaparta, rendkívül jótékonyan hatott ez utóbbira, s egészen új, egészséges helyzetet teremtett. Elsőporra tisztára a tények meghamisítása — a fogalmak össze-zavarása — és a sajtó megvesztegetésében nyilatkozó korrupciót; megtörte végkép a parlamentben egy destruktív minoritásnak a terrorizmusát, mely már régebb idő óta megbénította a törvényhozó testület életképes akcióját, és ezen jótékony befolyásával — eltekintve a békés fejlődés gyorsabb menetéből eredő előnyöket — megmentette nálunk a parlamentarizmusnak mélyen kompromittált hitelét.

Sajnáljuk, hogy a lezajlott küzdelmek az ellenzéki pártok soraiban okozott kavargások közben a kiegyezés alapján álló kormányképes konzervatív ellenzéki árnyalatot teljesen tönkre zúzták; és pedig nem annyira az oszlopos jeles tagjainak kiválása, mint inkább azon körülménynél fogva, hogy e párt a harc hevében a politikai immoralitásnak, a teljes elzúllásnak, a kalandos hőbort minden jeleit magán viselő beszámíthatatlanságnak oly fél-

reismertetlen jeleit adta, melyek lehetlenné teszik azt, hogy e pártot és annak vezetőit valaha a király vagy a nemzet bizalma az ország ügyeinek élére állíthassa.

Mert annyi kétségtelen, hogy abból a rettenetes pozícióból, melybe Apponyi Albert gróf az ő pártját a lelkiismeretlen taktikázása által terelte, soha többé ez a maga egészében ki nem kerül, s a kik az ő követői közül politikai reputációjukat még megmenteni akarják, egyenként lesznek kénytelenek szerte futkosni, s szolidaritásukat a vörös siphás fekete gróf politikájával uton-útfélen megtagadni.

Soha le nem mosható szégyenbélyegül tapad a „nemzeti” párt tisztességes, sőt előkelő társadalmi állással bíró tagjainak politikai karakterén az a magatartásuk, melyet ezek a Kossuth kegyelettel üzött illoyalis kufárkodás körül vezérük követésében elfoglaltak. Mindenki tudta és tudja, hogy csak hajszálon függött az ország belbékéje és alkotmányos rendje. Tudták ezt a jezsuiták is és számítottak rá, hogy a Kossuth halálával elkerülhetetlenül beállandó szörnyű válságok előprik a kormányt javaslaival együtt, szétszórják a parlamentet és oly khaotikus állapotokat teremtenek, melyekből alkotmányos reformok egy hamar nem fognak kisarjadzani, legkevésbé a lelkiismeret felszabadítását célzó liberális reformok; hogy az ország önállósága, jóléte, a magyar nemzet ügye is helyre hozhatlan károsodásokat fog szenvedni, avval ezek az urak nem törődtek.

De nem annyira az esik súlyos becsapódás alá, hogy amaz urak ezen eventualitásokra számítottak, hogy reményük horgonyát vetették bele, hanem az, hogy mikor látták, miként a nép józan maga-

tartása, a nagy halott hozzátartozóinak és barátjainak — a szélső radikálisoknak — bölcs és hazafias mérséklete folytán amaz eventualitások be nem következtek, maguk léptek páratlan vakmerőséggel a sorompók közé, hogy szavazataikkal oly határozatot provokáljanak a Házban, mely a magyar nemzetet szembe állította volna koronás királyával, elfordította volna talán örök időkre tőlünk ama nagylelkű fejedelem jóságos szívét, a kinek bölcs és alkotmányos uralkodása alatt a magyar nemzet szabaddá, gazdaggá és urrá lett saját hazájában, mely határozat végképen kompromittálta volna a művelt világ előtt a magyar nép loyaltását és államfentartó hivatottságát.

Ertjük, bár nem osztjuk a nagy száműzött engesztelhetetlen álláspontját azon törvényes frigygyel szemben, melyet a magyar nép az ő koronás királyával kötött; fájlaljuk, hogy ezen álláspont oly ellentéteket teremtett, melyek a törvényes alapon álló, azt kötelesség szerűleg mindenkinek felelt érvényesítő királyt épen ezen állásánál fogva az országos gyásztól távol tartották; sőt értjük az utszéli, malommalatti kortespolitikuskok önző taktikáját, kik a nemzeti kegyelet tulhajtása — az olcsó hazafiság piaci elárúsításával tengetik politikai egzisztenciájukat. De hogy oly konzervatív elemek, melyeknek hivatása volna első sorban a közrend és belbéke védelmében sikra szállani, annyira elfelejtkeztek magukról, hogy a fejedelem jogos érületét mélyen sértő Kossuth viták felidézésére, beláthatlan bonyodalmak uttorójúul szolgáló hazafiatlan vállalkozásokra adták szavazatukat, ilyen irányzatnak kölcsönöztek oda nevüket, társadalmi állásuk súlyát: ezt csak úgy tudjuk megérteni, ha teljes értékében mérlegeljük azon korrumpáló

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Sötét vázlatok.

Szabadban vagyok, nyílt ólén a nagy természetnek: a bihari rónán. Beláthatatlan messzeségben terül el körülöttem a letarolt kalásztérítő síkság, s míg az elmesztett szár tövén sűrűn ütögeti fel fejét a gyöngye sarju, a lezajlott munka helyén csend és nyugalom uralkodik.

Pihenésre, gyönyörködésre, gondolkozásra alkalmas pillanat! Szelid báránylevelek huzódnak tova a nyájas kék égen, s jótékony melegséggel ragyog le a nap. Szél nem zizegett, a magányosan álló fák leveleit; szépen meghúzódnak egymás mellett, a sokszor meghajszolt porszemek. Fehérfa, nádfüdes, házikók látszanak a távolban, a mint szerényen álldogálnak egymás mellett. Mintha csak megannyi elégedett lélek nyilatkoznék: kötelességeimet hiven teljesítem, s beérem a jutalommal, melyet munkám kiérdemel. Nincsenek elérhetetlen vágyaim, hogy miattok éjt, napot egygyé téve pihenés nélkül küzdjek, mitsem látva, érezve a fönséges mindenségből melynek legkisebb paránya is, isteni mesterének utólráhatatlan nagyságát hirdeti, s imádására

indít. Szívemben él a hit, bizalom, szeretet, — és boldog vagyok!

Gólya madár, hűséges lakója a mocsaras rónának, nagy szárnyaival metszi a levegőt. Hosszu, előre nyújtott csőre különféle delicatessé-el van megrakva, miket szerető gondosrággal válogatott össze kicsinyeinek. Lármas örömmel bukdácsolnak ezek a boglyas háztetön, s hogy elmúlik a gazdag lakoma, nyugodni tér a jóllakott sereg. Csak az anyamadar nem. Egyik lábát felhuzza, pár percig óvatosan figyel, aztán tova repül. Mi, a kik figyelemmel kísérjük ezt a bohó, családzerető madarat tudjuk, hogy a szomszéd tanyán árva gólya fiókák vannak, s ilyenkor azokat eteti meg.

Ki sugja meg az értelem nélküli lénynak hol van a szükség? ki magyarázza meg neki: mi a könyörület?

Egy betű ez, a teremtés ama nagy könyvéből, a mely bennünket ezer változatban, jelenségben oktat, tanít, és figyelmeztet a követendő utra.

Megértjük e? . . .

Nem messze tőlem, kerek tő szélén puffók képi fucska álldogál. Ő is, miként én, gyönyörködik és gondolkodik. Derült kék ég mosolyog rá a tő mélyéről is, hogyan, miként

lehet ez? mi van ott alatt? . . . Az embert soha nyugodni nem hagyó tudásvágy, hajló fűzveesszót ad a gyermek kezébe, hogy ezzel kutassa a rejtőző igazságot. Erzem mint lepnek meg a gondolatok, az emlékek, tapasztalatok egész raja, hogy közöttük, az élet különböző hullámokat verő változataiban: hol a nemes küzdelem az erényeket csak fejlesztheti; a jólét és boldogság érzete könnyebben részvétet gerjeszt: keressem amaz egyszerű, de megható kép pendantját. . . .

I.

Templomban vagyunk. Halkan szól az orgona, s hangjai mellett ünnepélyesen vonul be a fényes nászszereg. A szép menyasszony szermérmesen és meghatottan áll völgye mellé, a ki imádászerű rajongással tekint reá. Háttérben a közönség suttyog: milyen boldogok, milyen boldogok!

Mi árulná el e pillanatban, hogy e köntendő házasságnál az érdek uralkodik a szeretet felett? A menyasszonyi ruha alatt le nem csittítható szív porlekedik a rideg okoskodással, s újra meg újra előharczolja az annyszor elűzött eszményképet. Nézd, szebb, dőlőcegebb, daliásabb, mint ez itt, a lelke nemesebb,

hatást, melyet Apponyi Albert gróf az ő környezetére, politikai pártfeleire gyakorol.

Mi hát a hivatása a főúri, a birtokos osztálynak, ha nem az, hogy minden erejével az alkotmányos rend, a korona és nemzet közötti egyetértés fentartása mellett helyt álljon? Kire maradjanak e szent kötelek, ha azok térnek ki előlük, kiket állásuk, vagyonuk, hivatásuk, családi hagyományuk köteleznek erre? vagy elfelejtették volna ennek a szónak: »Noblesse oblige« a valódi értelmét?

Vissza ettől a hazaáruló politikától! Ha a feudálisok és ultramontánok választott embere, az Apponyi, a forradalmi kultusznak tulhajtása által akarja megdönteni a magyar szabadságot, a magyar alkotmányt, ám lelke rajta, ő igazolva van, mert családja hagyományai szerint cselekszik, de a kik őt e szörnyű vállalkozásaiban követik, magyar ember létükre szégyent és gyalázatot érdemelnek és — aratnak.

BELFÖLD.

A millennium.

Az országgyűlési szabadelvű párt br. Podmaniczky Frigyes elnökle alatt tartott értekezletén tárgyalás alá vette a Magyarország ezer éves fennállásának megünneplésére vonatkozó miniszterelnöki előterjesztés tárgyalására kiküldött bizottság jelentését, melyet Dókus Ernő bizottsági előadó tüzetesen ismertetett. F e n y v e s s y Ferencz kérde, van-e alapja azon hírnek, mely szerint a millenniumi kiállítás elhalasztása tervezettnek? L u k á c s miniszter válaszolja, hogy a kiállítás elhalasztására egyáltalán semmi ok nem forog fenn; az előkészületek már előrehaladt stádiumban vannak a főbb épületek tervei is meg vannak állapítva s már a legközelebbi hónapokban a kivitt is meg fogják kezdeni. Az értekezlet elhatározta a bizottsági jelentésben foglalt javaslatok elfogadását. — Ezzel az értekezlet véget ért.

A hercegprimás megnyitója.

A Szent-István társulat ma délelőtt 10 órakor a budapesti központi papnövelde disztermében tartotta közgyűlését, melyen a püspöki kar teljes számban és nagyszámu közönség jelent meg.

Zajos tetszésben részesült a hercegprimás megnyitó beszéde, melyből a következő részleteket adjuk.

a szive jobb. Szeretitek egymást. A világ minden kincse föl ér-e ezzel? ... Jer, mondj nemet, itt a nászsereg előtt, aztán fussunk ... jer ... jer!

Ah, nem lehet ... nem meri, nem úgy nevelték. Akaratlan bábként nőtt fel, s midőn könyörgésével elutasították: megtört. Feledett ígéretet, esküt, alázatosan meghajolt az eléje dikált parancs előtt. Még remél ugyan, valami természetfölötti csodában, mely gyáva lelkének homályos vigasztalásul szolgál, ám hogy e csoda késik: szépen, illedelmesen elrebegi az örökre lekötő esküt, élén a hazug valomással: szeretem.

Mögöttük az örömapa dörzsöli örvendő össze kezeit. Az eskü elhangzott: akarata teljesült. Büszke gyönyör tölti el: az ő akarata; ki is merne neki ellenszegülni?! Hideg áram hullámsír körülötte, agyára, mint súlyos terhelő vád nyomul egy gondolat; igen te akartad, s ha leányod boldogtalan, szerencsétlen lesz?!

Zabbadó kezével végig simítja homlokát. Gyarló emberi gyöngesége mentő szalmaszálként egy eszmébe kapaszkodik:

Nem, nem én, a sors akarta így. E zsarnok kényur, mely könyörtelenül ide-oda dobál, mint szeszélyes játékos a billiárd golyót, míg nem ama meghatározott nagyságu, szomorú üregbe lódit bennünket! ...

(Vége következik.)

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Hazánk valláserkölcsei és közművelődési terén buzgón fáradozó Szent-István-Társulatunk mélyen tisztelt tagjait a jelen évi közgyűlés alkalmából annál melegebben üdvözlöm, minél nagyobb jelentőséggel bír katolikus hittudatunk, egyetértésünk és összetartásunk nyílt és bátor bevallása napjainkban, midőn a társadalom nyugodt fennállását biztosító tényezők értékére nézve a legkülönbözőbb vélemények, ne mondjam a legelfogultabb előítéletek uralkodnak.

Ezen előítéletek a társadalmi élet mai kóros tünetei mellett ép oly veszélyesek, mint amily végzetes az elhibázott orvosi diagnózis és a kellő gondozás hiánya a súlyos betegre nézve.

Ha a kutatóész fűrkészi e szomorú állapot okait, azt látja, hogy a társadalmi épület alapjában is van megtámadva s e megtámadott alap: a család; pedig a család az Isten egyik leggyengédebb műve, az emberiség egyik legdrágább kincse, mely eredeténél fogva isteni intézmény s már az első emberpárral létesült a földön.

A család azon forrás, melyből az állam élete fakad; azon sejt, melyből a nemzet testszöveze képződik; a család azon veteményes kert, mely a társadalom polgárait és az egyház hivatott termeli.

E szóban »család« befoglaltatik mindaz, ami az embert emberré teszi, ami bennünk igaz, szép és jó, mindaz, ami szeretetünkre és kegyeletünkre érdemes.

A ház, melyben születünk, a testvérek, a kikkel a létnek örvendő játszadoztunk, az asztal, melyet körülülve étkeztünk, az imák, melyeket az ártatlan szív buzgóságával rebegtünk, anyánk csókja és könnyei, atyánk tanításai és aggodó szeretete, első reményeink s örömeink, első bánatunk, az érzés, a szenvedély és érzelmek első kezdetleges megvillanása, a munkásság, a kötelességérzet, a becsvágy, a szelidség, a könyörület, a kegyesség, az akarat és a jellem első csirái, ezek mind a családban sarjadoznak.

A család e szerint a társadalmi együttes különböző nyilvánulásainak, a társas érintkezés változatos alakulásainak bár szűk, de legelső köre, melyben mozogni, az emberekkel együtt gondolkozni, érezni, velők és érettek cselekedni tanul a sarjadozó, a szülői gyengéd, vagy ha kell erős kezek által hajlítható és irányítható csemete.

Bár a család régi teljhatalma megszűnt, mégis a felsőbbbűségnek oly személyesítője gyanánt szerepel a gyermekek előtt ma is, hogy tekintélye, ereje, szigora ép úgy parancsol engedelmességet a család tagjainak, mint az államfő akarata és a törvény tekintélye a hódoló alattvalóknak.

Mint az egészséges gyökér a du s l o m b o z a t u f á t, úgy tartja fenn a jól szervezett család erejében, virágzásában a társadalmat.

Tévedne az, ki az állam erejét és nagyságát csak alattvalóinak számában, iparának és kereskedelmének virágzásában, tudományának és művészetének fejlettségében keresné, és nem egyszeremind a családban szerzett és az életbe átvitt erkölcsök épségében, jellemének tisztaságában.

Am hiszen a világ már látott kifejlett kulturát, magasra emelkedett állami életet; látott az izlés, a gazdagság, a művészet, a kényelem minden eszközével rendelkező társadalmat, Augustus korát; de valjon a hatalmas, a világra szóló római birodalomban a nagyszerű építkezések, a páratlan szónokok, írók s művészek minden hírneve és dicsősége, a lángész összes ragyogása előmozdította-e az erkölcsök szelidülését, az indulatok és szenvedélyek fegyelmét, az akarat szabályozását, az emberiséget összekötő testvéri érzelmek fejlődését?

Ellenkezőleg, a mily magasra emelte Rómát műveltsége, ép oly mélyre vetették bűnei.

A római birodalom tulajdonképeni fénykora összeesik a családi erkölcsök féltékenyen őrzött épségével — azon korszakkal, mely a családi tüzhely tisztaságának megmentése végett Lucretia törét megvillanni látta s tart körülbelül 500 éven át egészen addig az időig, a melyben Brutus, a fogadott fiu törét atyjának Caesarnak szívébe mártotta.

Ezen idősokra esik a római erkölcs és szabadság fénykora.

De ne bolygassuk tovább a romokat, hanem vessük fel azon kérdést:

Mi az oka a közállapotok ily elsatnyulásának?

Mi az oka az eddigelé legnagyobb és leghatalmasabbnak ismert világbirodalom oly gyors hanyatlásának?

Elégtételül szolgál nekem oly tekintélyekre hivatkoznom, mint Montesquien és Momm-sen, kiknek összhangzó állítása szerint az eredeti méltóságából, tisztaságából kivetkőzött római családélet különféle vétkeit mindmegannyi méregcseppeket vezetett és szűrte át az állam és társadalom szervezetébe, melyek annak életerejét rohamosan tönkretették.

De nem is lehetett ez máskép.

Hiszen már nem voltak anyák, akik — mint a Grachusok anyja — gyermekeiket legdrágább kincsüknek tartották és azokat maguk nevelték; hanem igen is voltak nők, kik magzatjaikat a rabszolgákra bízák. Amde ezek miként nevelhettek volna, midőn ők maguk is neveletlenek? Hogyan önthették volna a gyermekek szívébe a haza szeretetét, mikor ők maguk hazátlanok? F gyan lelkesíthettek volna a jogért, a szabadságért, midőn ők maguk is jogfosztottak, rab-szolgák voltak?

„A férj a család feje“ — mondja XIII. LEO pápa (Arcanum div. Sap. 1880. febr. 10.) „és feje az asszonynak is, ki azonban nem mint szolgáló, hanem mint társ van neki alárendelve.“

Visszont a nőnek is meghatározta kötelemeit, hogy nemes vonzalommal, változatlan szeretettel hű élettársa legyen férjének, soha sem feledkezve meg a nemzetek apostolának intelméről: „Mint az Anyaszentegyház engedelmeskedik Krisztusnak, úgy az asszonyok is engedelmeskedjenek férjeiknek.“

Végül gondoskodott a gyermekről is, ki-nek élete felett a szülő örködni, szellemi és anyagi jólétéről, ideiglenes és örök üdvéről szeretettel, önfeláldozással gondoskodni tartozik s oda törekedni, hogy gyermekei képesek legyenek mindazon kötelességeknek és váratásoknak megfelelni, amelyeket úgy az egyház, mint az állam támasztanak irántuk.

Vétkes mulasztást követne el, ha gyermekeinek képzését elhanyagolva lehetetlenné tenné rájuk nézve, hogy a társadalom körében tehetségekhez mért állást foglalhassanak, annak érdekeit szolgálják, haladását, jólétét előmozdítsák.

Visszont tökéletlenül oldaná meg feladatát, ha a gyermeket csak az anyagi jólét keresésére ösztönözné, ha csak értelmének s nem egyuttal lelkének fejlesztésére fordítaná gondját, mert régi axioma: „Kiképezett ész kiképezett szív nélkül nem áldás, hanem átok a társadalomra.“

A család e szellemét és irányát azon védvek biztosítják, amelyekkel azt az egyház körülzáncolta, hogy megóvja a visszaeséstől, melybe a pogány társadalom azt süllyesztette.

Nem tagadható, hisz tapasztaláson alapszik, hogy az emberi gyarlóság, az indulat, a szenvedély, az egyenetlenség, az önzés a szeretetet száműzi a családból, néha örökre, de legtöbbszörre olyanoknál, kiknél az oltárnál esküvésre megjelent szív nem volt ment a földi salaktól s az aranykort nem is találhatta fel a családban; de azoknál is, kiket a legtisztább szeretet fűzött össze, merülnek fel szomorú napok; de hát mindig tiszta, mindig derült és felhőtlen az ég? A mint az anyagi világban vannak viharok, úgy nem hiányoznak ezek az erkölcsi világban sem. Oly családi boldogságot, minőt az Isten az édenben alapított, elképzelni talán, de elérni nem lehet; hisz első szülőinkkel az édenből a boldogság is száműzetett s azóta mint bolygó jár közöttünk, néha hosszabb, néha rövidebb időre be-betér hozzánk s ismét távozik, bajt, bánatot, betegséget, szenvedést hagyva maga után.

A múlt század végső tizedében — épen századik éve — tűnt elegy hatalmas nemzet, mely egyik legnagyobb királyunkat s Erdély egyik legkiválóbb fejedelmét királynak választotta; megvan ugyan a föld, a patria; de megszűnt a nemzeti, a lengyel hegemonia. Mintha e szomorú esemény lebegett volna koszorúba költőnk előtt, midőn gyönyörű szövegében így ír: „A sirt, hol nemzet sülyed el,

népek veszik körül s az ember millióinak szemében gyászkönyvül.

Es mégis! Sem az összes szabad népek össze részvéte, sem a törvényhozóknak a törvényhozás termeiben elhangzott rokonszenves nyilatkozatai nem tudták az egykor nagy nemzetnek hazáját visszaadni.

S ez a hős nemzet tapasztalva azt, hogy sem saját erejével, sem emberi segéllyel nem tudja hazáját feltámasztani — családjainak ezreivel az Ur templomába megy s milliók ajkán zendül meg az ének: Istenünk! szent oltárodnál térdre hullva kérünk, szabad hazánkat, oh add vissza nekünk!

Mi van e nemes és jobb sorsra érdemes nemzet jövőjéről az élet könyvében megírva? az előttünk zárva van; de nyitva van előttünk múltjának könyve melyből megtanulhatjuk, hova vihetnek a társadalmi, a vallási és párt-harcok?

Reánk nézve nemcsak a század, hanem ezredéves múltunk alkonya is közeleg.

Sóhajtsunk fel: „Mane nobiscum Domine, quoniam advesperascit.”

Maradj velünk Uram! mert alkonyodik. Ha Te leszel velünk, ki ellenünk!?

Szent nevedben a gyűlést megnyitom.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, április 19.

Kezdeté d. e. 10 órákor.

Elnök: Bánffy Dezső báró.

Jegyzők: Molnár, Eszterházy Kálmán, Papp Elek.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Lukács, Bethlen, Jozipovich.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Harmadszor is felolvasták a versecz-kubini vasut engedélyezését.

Herman Ottó a Ház határozatképességét vonja kétségbe, és figyelmezteti az elnököt, hogy az utóbbi napokban állandóan megtörtént az ilyen határozatképtelen állapotot jövőre ne forduljon.

Elnök az utóbbi napokról megjegyzi, hogy a Ház még mindig határozat képes volt, ellenben most megengedi, hogy a határozat képtelenség esete felfüggesztje. (Helyeslés.)

Szünet után konstatálták a Ház határozatképességét s aztán harmadszor is megszavazták a függőben maradt javaslatot.

A mezőgazdasági és mezőrendőri javaslat.

Lehoczky Vilmos előadó a főrendiházból keresztülvitt módosításokat rövid indoklással elfogadásra ajánlja.

A módosításokat általánosságban elfogadták.

A részletes tárgyalás során a 16. §-nál felszólalt

Bujanovich Sándor, a ki a gazdasági szak-képzettség szempontjából, a törvényjavaslatba beiktatott elv fönttartását óhajtja. Kéri a 16. §-t, melyhez ő módosítást nyújtott be a képviselőházban, s melyet a főrendiház egyszerűen kihagyott, fenntartani. A főrendiház álláspontjával szemben újból kifejti indokait, s a főrendiház indokait csak ürügyeknek tartja, de nem argumentumoknak. Ilyen irányban indítványt ad be.

Herman Ottó annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy az iskolából kikerült szak-képzett gazdasági szakemberek nem lesznek elegendők a gazdasági igények ellátására, s mihelyt a gyakorlati életbe kerülnek, el kell nekik feledniök az elméletet, ha boldogulni akarnak.

Bethlen András gr. földmívelésügyi miniszter a részletes vitában a főrendiekkel igyekezett minden módosítást lehetővé tenni. — Védte a 16. §-t, de a főrendiház nem engedett argumentációjának, s kihagyandónak vélte a §-t. Magyarország eminens érdeke azt kívánja, hogy ez a javaslat minél előbb törvény legyen s ezért kéri a Ház, hogy Bujanovich indítványát elfogadja, a bizottság jelentését. Herman Ottó kritikája tul-szigorú s nem érthet vele egyet. (Helyeslés jobbról.)

Bujanovits indítványát a Ház elveti s a többi szakaszokat változatlanul elfogadja, hasonlóképpen a közgazdasági bizottság jelentését a mesterséges borokról szóló t. cz. végrehajtása tárgyában.

A közgazdasági bizottság jelentését a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó póttrendelet tárgyában tudomásul veszik.

A millennium.

Dókus Ernő előadó ajánlja elfogadásra a jelentést és ennek kapcsán kéri a Ház, határozza el:

1. az ország ezer éves fennállásának méltó megünneplését;

2. tudomásul veszi ezen jelentést és magáévá teszi azon általános irányeszméket, melyeket a bizottság az ezredéves ünnepély megtartására nézve a miniszterelnök előterjesztései alapján a Háznak bemutatót;

3. egy 60 tagból álló országos bizottság kiküldését, melybe 40 tagot a képviselőház 20 tagot a főrendiház választ és amely a kormányal folytonos érintkezésben, az ezen jelentésben kifejtett nézetek alapján kezdeményező, tanácsadó és ellenőrző hatáskörrel bír minden intézkedésekre nézve, melyek az ezer évi fennállás megünneplése alkalmából végrehajthatók lesznek;

4. ezen jelentésnek, valamint a miniszterelnök előterjesztése és fölterjesztésének a főrendiházhoz leendő átküldését alkotmányos tárgyalás és hozzájárulás végett. (Élénk zugás balfelől.)

Ugron Gábor azt tartja, hogy nem szabad a figyelmet ilyen apróságokra, csekélységekre szétforgácsolni a millennium nagy ünnepe alkalmából. Tessék maradandóbb, nagyobb alkotásokra gondolni, mert azok méltóbb ünnepély jelentőségéhez. Es nem 400 iskola szükséges csupán; sokkal több kell és ez a legalkalmasabb pillanat a kulturális igények kielégítésére. A diadaliv is legyen magyar izlésű, ha már egyáltalán akarunk diadalivet.

Herman Ottó az előadó által proponált alkotásokat jobbra csak látványosságnak tartja, holott itt nem látványosságról kellene gondoskodni, hanem maradandó alkotásokról. Az nem argumentum, amit az előadó mondott több ízben, hogy egyébre nincs idő. Ajánlatos volna a magyar gazdasági történetét megírni s több ilyen fontos dolgot keresztül vinni. Ilyen alkotásokra kell időnek lenni; gondolják meg azok akiket illet s legyenek rajta, hogy erre az alkalomra méltóan viseljék magukat a nevezetes évfordulóhoz. (Helyeslések.)

Thaly Kálmán Ugronnal szemben megjegyzi, hogy szükségünk van ugyan több iskolára mint 400-ra de igaz az is, hogy 400-nál több iskolához lehetetlen volna megfelelő tanerőt kapni. (Élénk helyeslés.) Ugron kicsinyléssel szól a diadalivekről és szobrokról. Pedig tudhatná, mert láthatta, hogy a külföld számos pontját épen ezek a műemlékek teszik nevezetessé. (Helyeslés.) Az idő rövidsége szólót nem ejti kétségbe, mert a célzott alkotásokat létesíteni egész 1898-ig bőségesen van idő, mert a honfoglalás akkor fejeződött be. A jelentést megszavazza. (Helyeslés.)

Zichy Jenő gróf szintén attól fél mint Herman, hogy az idő rövidsége sokban fog minket akadályozni. Egyben figyelmeztetett arra, hogy lesz török világkiállítás is és nagy baj lehet abból, ha a mi kiállításunk egy évre esik a törökökével. A jelentést különben elfogadja. (Helyeslés.)

Ugron Gábor félreértett szavait igazítja helyre. Nem úgy értette az iskolaépítést, hogy azokat most állítsák fel, mert a 400-at sem fogják felállítani 1896-ra.

Wekerle Sándor miniszterelnök szerint igazán maradandó kulturális emléket emel a kormány, ha a tervbe vett 500 népiskolát létesíti. Ami a diadalivet illeti, az arra volna hivatva, hogy több szobrot magán egyesítve, megszólaltassa az ezredéves történetét. Amit a stilusra vonatkozólag előtte szólók említettek, arra nézve megjegyzi, hogy a kereskedelmi miniszter éppen most gyűjti a székelek közt az eredeti magyar motívumokat. Időpazarlás sem történt, mert most sokkal jobban állnak az előmunkálatok, mint az 1885-iki kiállítás előtt ennnyi idővel. Arról, hogy 1896-ban Konstantinápolyban is lenne kiállítás, a kormánynak hivatalos tudomása nincs. Kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés.)

Zichy Jenő gróf félreértett szavait igazítja helyre.

Herman Ottó ismét a Ház határozatképességét hozza szóba.

Elnök kijelenti, hogy szerinte a Ház határozatképes. (Helyeslés.)

A Ház a jelentést megszavazta.

Holnap nem lesz ülés.

Ülés vége d. u. 1 órákor.

Aradmegye évnegyedes közgyűlése.

Arad, április 19.

Aradmegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt 9 órákor tartotta meg tavaszi évnegyedes közgyűlését F á b i á n László főispán elnöklete alatt s a megyebizottsági tagok élénk érdeklődése mellett.

Az érdeklődést főleg a K o s z t o l á n y i Imre nyugdíjazásával megürült árvaszéki ülnöki állás betöltése keltette. Az állásra a törvényhatóság közgyűlése egyhangulag B a r o s s Zsigmond törvényszéki joggyakornokot választotta meg, a ki nyomban le is tette a hivatalos esküt.

Kiemelkedő volt a közgyűlésnek az a mozzanata, a melyben a törvényhatóság Kossuth Lajos emlékének adózott. A nagyhazafi elhunytá fölötti részvétét jegyzőkönyvbe iktatta s a Kossuth-szoborra 200 frtot szavazott meg a közgyűlés.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnöklő főispán a közgyűlést megnyitván, az alispánnak lapunkban egész terjedelmében közzétett évnegyedes jelentése tudomásul vétetett.

Debreczen városnak a liberális egyházpolitikai reformok ellen megindított agitációk meggátolását célzó átiratát tudomásul vették. A számonkérő szék rendet konstatáló jelentése tudomásul vétetett.

József főherczegnek a honvédség negyedszázados fennállása alkalmából a megye részéről történt üdvözlés elfogadása tárgyában kelt leirata tudomásul vétetett.

Szabolcsmegyének a közigazgatás államosításának végrehajtása tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratát hasonszellemű felirattal támogatják.

Budapest közönségének a párviadalok meggátolása tárgyában kelt felirata pártoltatik. A nagy alföldi münthoz, mely 25 km. hosszúságban érinti a vármegye területét, egyszer s mindenkorra 40,000 frt hozzájárulást szavaztak meg.

A főispánnak a mezőgazdasági bizottság szervezéséről szóló szabályrendelet megalkotását tárgyozó átirata tudomásul szolgált.

S z a t h m á r y Gyula alispán jelentése, melylyel Kossuth Lajos haláláról megemlékezve a vármegye részvétnyilvánításáról beszámol, indítványozza, hogy a közgyűlés részvéte jegyzőkönyvbe iktattassék s a Kossuth szoborra 200 frtot szavazzanak meg, helyeslőleg tudomásul vétetett s illetve elfogadtatott.

K o s z t o l á n y i Imre megyei árvaszéki ülnöknek 506 forint évi nyugdíjat szavaztak meg.

A nyugdíjazással megüresedett árvaszéki ülnöki állás betöltésére nézve elnöklő főispán a kijelölt bizottságba kiküldi B o h u s Istvánt V á s á r h e l y i Bélát és S o l y m o s s y Lajost, a közgyűlés bevéasztja O r m o s Pétert, B o r o s Benit és B á n h i d y Antalt bárót.

O r m o s Péter az állás fontosságára való tekintettel kéri a választást elhalasztani s ajánlja, hogy hirdessék ki a pályázatot.

V á s á r h e l y i Béla konstatálja, hogy az állásra olyan kitűnő pályázók jelentkeztek, a kiknek megválasztásával a megye nyerni fog. Kéri a választás megejtését.

B o h u s István csak akkor látná indokoltnak a pályázat kiírását, ha csak egy pályázó jelentkezett volna.

S z a t h m á r y Gyula alispán megjegyzi, hogy az állás betöltését az árvaszéki összehalmozódott teendői sürgőssé tesszik.

O r m o s Péter indítványát visszavonván, megtörténik a kijelölés.

Jelöltettek O p r e Péter dr., B a r o s s Zsigmond és S z a k o l c z a y Lajos.

A közgyűlés közfelkiáltással B a r o s s Zsigmondot választotta meg árvaszéki ülnökké.

A Tauczon megejtett megyebizottsági tagválasztás megsemmisítettén, a tagsági helyet az ősszel fogják betölteni.

A közegészségügyi kongresszusra Issekutz Károly dr. megyei főorvos küldetett ki.

Aradmegye központi irnokainak lakbér-emelés iránti kérvénye elutasított.

Deák Szilárd okl. gyógyszerész O-szt.-Annán felállítandó gyógyszerár engedélyezéseért folyamodott. Kérvényét elutasították.

Elek község képviselőtestülete utasított, hogy a közlegelőből kihalított terület kártalanítása tárgyában hozzon érdemleges, elsőfoku határozatot.

Az állandó választmány javaslatához képest sok községi határozatot és adóleírást intézett el a közgyűlés.

A vármegyei pénztárak megvizsgálására Vátsárhelyi Béla elnöklete alatt Szentpétery Antal, Heinrich Sándor, Takácsy Sándor dr. és Soly mossy Lajos küldetett ki.

Végül Baross Zsigmond az új árvászéki ülnök tette le a hivatalos esküt, mire a közgyűlés Fábián László főispán elnökével véget ért.

KÜLFÖLD.

Az angol felsőház.

Az angol felsőház ellen, a parlamenti hadjáratot megindították, a mennyiben az alsó ház jelentékeny többséggel elfogadta első olvasásban a felsőház vetojogának eltörléséről szóló javaslatot. Az angol népképviselő nevében a kabinet tudvalevőleg azért indította meg a hadjáratot, mert a felsőház az ir-önkormányzatról szóló javaslatot csaknem tündetőleg óriási nagy többséggel visszautasította. Ezzel tehát megbénította egy oly kormány működését, mely az ir-önkormányzat jelszavával lépett a választók elé s nyerte tőlök a mandátumot. Ez volt a Gladstone vezérsege alatt álló szabadelvűek programjának legjelentősebb pontja, melyet Rosebery szintén magának vall. De nemcsak ez adott okot a felsőház ellen megindított parlamenti hadjáratra, hanem az is, hogy a felsőház rendszeres hajsztát indított a kormány egyéb adminisztratív természetű javaslatai ellen, a mi nyílt kihívásnak és bosszantásnak tekinthető. Még Gladstone bejelentette, hogy a béke kedvéért hozzájárul a felsőház módosításaihoz, de nyomban kilátásba helyezte, hogy a felsőház prepotenciája ellen törvényes represszáliákhoz kell nyulni. Ennek az ígéretnek felelt meg utódja Rosebery, midőn a felsőház veto-jogának eltörléséről szóló javaslatot benyújtotta. Ezzel a már elégedetlenkedő ikeket újra megnyerte magának. Mondanunk is felesleges, hogy a javaslat sorsa iránt Angliában nagy az érdeklődés.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 763.3 milliméter, délután 2 órakor 760.9 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 14.3$ délután 2 órakor $0^{\circ} + 23.1$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 6. délután 2 órakor D. 6. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután borult. Csapadék az előbbi 24 órában: 1 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Április 20. —

Változó felhőzet. — Helyenként csapadék. — Hőszűrés.

A M. A. V. új menetrendje.

A magyar királyi államvasutak vonalain május 1-én lép életbe az új nyári menetrend, mely a minket közelebből érdeklő vonalakon az eddigittől a következőkben tér el.

A budapest-arád-tövis és a budapest-nagyvárad-predeáli vonalakon.

Budapest k. p. udvarról jelenleg d. u. 1 óra 55 pkr Kolozsvár és Aradra induló, valamint onnét Budapest k. p. udvarba jelenleg d. u.

1 óra 50 pkr érkező gyorsvonat Budapest és Szolnok között az aradi és kolozsvári irány szerint ismét elkülönítve fog közlekedni.

A kolozsvári gyorsvonat Bpestől d. u. 2 óra 10 pkr fog indulni és Szolnokra d. u. 4 óra 7 pkr érkezik, honnét a jelenlegi menetrendje szerint közlekedik tovább Kolozsvárig, az ellenirányban a kolozsvári gyorsvonat nem változik a Budapestre továbbra is d. u. 1 óra 50 pkr érkezik.

Ellenben az aradi gyorsvonat mindkét irányban egyrészt Szolnok és Budapest, másrészt Arad és Tövis és folytatólág Tövis Predeál között is kiterjesztetik, s Predeálon közvetlenül csatlakozik a román gyorsvonathoz Bukarest felé illetve Bukarest felől, minek folytán Budapest és Bukarest között Aradon át mindkét irányban egy új gyorsvonati összeköttetés létesítettik.

Ezen „román express“ elnevezést nyerdő vonatok csakis I-ő osztályú kocsikat továbbítanak, azok tehát csakis I-ő osztályú — de a rendes gyorsvonatu árak mellett váltandó menetjegyekkel vehetők igénybe. — Ezen vonatokkal az utasoknak nagyobb kényelmére Budapest és Piski között étkező kocsik, Budapest és Predeál között pedig háló kocsik is fog közlekedni.

Az új román-express vonat Budapest keleti pályára udvarból d. u. 1 óra 55 pkr indul és Aradra este 6 óra 55 pkr, Tövisre éjjel 11 óra 40 pkr, Predeálra másnap reggel 6 óra 29 pkr s Bukarestbe délután 12 óra 20 pkr érkezik, az ellenirányban pedig Bukarestből d. u. 4 óra 40 pkr, Predeálról este 9 óra 12 pkr, Tövisről éjjel 3 óra 36 pkr, Aradról d. e. 8 óra 20 pkr indul és Budapest keleti p. udvarba d. u. 1 óra 20 pkr érkezik.

Budapest és Szolnok között, Budapestről d. e. 8 ó. 5 pkr Aradra és este 7 óra 10 perczkor Debreczenbe induló, valamint reggel 6 óra 30 pkr Aradról és este 8 óra 15 perczkor Kolozsvárról Budapestre érkező személyvonatoknál, a szomszédos forgalmu menetjegyek használata kizáratik.

Jelenleg Aradról reggel 5 óra 18 pkr Csabára és onnét este 8 óra 45 pkr Aradra érkező vonatok közlekedése folytatólág Csaba és Szolnok között is kiterjesztetik. Ezen vonat Aradról reggel 5 óra 18 pkr, Csabáról reggel 6 óra 50 pkr indul és Szolnokra d. e. 9 óra 30 pkr érkezik, az ellenirányban pedig Szolnokról délután 4 óra 24 pkr indul és Csabára este 7 óra 5 pkr Aradra este 8 óra 42 pkr érkezik. — Ezen vonatok forgalomba helyezése folytán a jelenleg Csaba és Szolnok között közlekedő s Szolnokra d. e. 9 óra 5 pkr érkező, illetve onnét este 6 óra 37 pkr induló vegyes vonat megszűnik.

Arad és Soborsin között mindkét irányban egy-egy új vegyes vonat helyeztetik forgalomba, minek folytán Arad és Radna-Lippa között jelenleg személyszállítással közlekedő s Aradra reggel 7 órakor érkező, illetve onnét d. u. 2 óra 25 pkr induló tehervonatok felhagyatnak.

Az új vegyes vonat Soborsinból reggel 4 órakor indul és Aradra reggel 7 órakor érkezik, Aradról pedig d. u. 2 ó. 30 p. indul és Soborsinba d. u. 5 óra 40 pkr érkezik.

Aradról este Radna-Lippáig a múlt nyáron személyszállítással közlekedett tehervonatot ez évben ismét forgalomba helyeztetik. — Ezen vonat Aradról este 7 óra 25 pkr indul és Radna-Lippára este 8 ó. 58 p. érkezik.

A budapest-arád-predeáli vonalon az új menetrend szerinti román expressvonat április 30-ka és május 1-je közti éjjelen Arad és Predeál között még nem fog forgalomba helyeztetni, minek folytán az április 30-án Budapestről induló gyorsvonat csak Aradig fog közlekedni, a predeál-arád-budapesti irányban közlekedő román expressvonat pedig május 1-én reggel szintén csak Aradról fog bevezettetni.

A mező-túr-mező-hegyesi vonalon Tót-Kömlőről minden kedden és csütörtökön reggel 4 óra 25 perczkor egy új vegyes vonat indittatik Orosházára, hová ezen vonat reggel 5 óra 15 perczkor érkezik és csatlakozik a Csaba és Szeged-Rókus felé induló vonatokhoz.

HIREK.

Április 20. Péntek. Róm. kath. naptár: Tivadar. — Protestáns naptár: Tivadar. — Görög-keleti naptár (április 8.): Hero. — A nap kél 4 óra 51 perczkor, nyugszik 6 óra 36 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Beme-
net díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiségj: Poigári iskola. Földszint.

Május 6. Az arad-ősanádi egyesült vasutak közgyűlése, délelőtt 11 órakor.

— A hivatalos lapból. A király Pótcónja k János, a modrusi vagy a korbavai székesegyház nagyprépostjának a Sz. Dojmiról nevezett zenggi és Snidarsio József a zenggi székesegyház örkanonokának a Szent Miklósról nevezett gácskai csimzetes apátságot adományozta.

— Az árvaszék új ülnöke. Aradmegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt tartott tavaszi közgyűlésén töltötte be a megyei árvaszéknél Kosztolányi Imre lemondásával megüresedett ülnöki állást. A közgyűlés az állásra Opre Péter dr. Baross Zsigmond és Szakolozay Lajos kijelölt pályázók közül egyhangú felkiáltással Baross Zsigmond törvényszéki joggyakornokot választotta meg. Az új ülnök a közgyűlés előtt letette a hivatalos esküt.

— Második patika Battonyán. A csanádmegyei közegészségügyi bizottság e napokban ülést tart. Az elintézendő tárgyak közt lesznek azok a kérvények is, melyek a battonyai második gyógytár engedélyezése tárgyában a belügyminiszteriumnál benyújtattak. Eddigélé három okleveles gyógyszerész versenyez az engedélyért. A bizottság elsőbbsen is a fölött fog határozni: vajjon a második gyógytár fölállítása szükséges-e s csak abban az esetben, ha a második gyógytár fölállítása mellett foglalná állást, dönt majd a beadott kérvények fölött.

— Szárazhídi mészárszék. Hallatlan vakmerőségre vetemednek némely emberek. Szolgálon például az alábbi eset némelyek romlottságáról: Drágán Tódor és felesége valamint Mátyás Adám cigányok egy új-aradi sváb embertől megbízást kaptak, hogy elhullotttehenét elássák. A cigányok elvitették a tehenet, hanem nem ásták el, ellenkezőleg az aradi szárazhíd alatt mészárszéket állítottak fel a döglött marha felét m á r k i i s m é r t é k, mikor a rendőrség rájuk ütött és lefoglalta a fertőzött állat húsát, őket pedig letartóztatta. Drágánt, ki már másszor is tett efféléket 30 napi fogházra és 100 forint pénzbüntetésre, társait pedig 10 nap és 10—10 forint pénzbírságra ítélte J o ó Béla h. alkapitány. Az egész dologban az a legcsudálatosabb és legérthetetlenebb: mikép történhetik az, hogy Uj-Aradról egy döglött marha minden akadály nélkül Aradra szállítható legyen!

— Pénztárvizsgálat. Az Aradmegye törvényhatóságának kezelése alatt álló pénztárakat tegnap délután 3 órakor vizsgálták meg Vátsárhelyi Béla elnöklete alatt Szentpétery Antal, Heinrich Sándor és Soly mossy Lajos, a tegnapi közgyűlésből kiküldött pénztárvizsgálók. A vizsgálat minden pénztárt rendben talált.

— Harczászati czéllövészet. Házi ezredünk folyó hó 28-án tábori czéllövészetet fog tartani, miért a közönség figyelmét felhívjuk, hogy a nevezett napon az erdőben való tartózkodás szigorú büntetés terhe alatt tilos.

— Új árkelet pótlék. A vámmilletékeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál a törvény értelmében szedendő arany-árkelet-pótlék 1894. évi május hóra huszonnégy százalékban állapított meg.

— A táviró-készületek mérgező hatása. A5-terode németországi községben azt tapasztalták, hogy az ottani postahivatalnokok megmagyarázhatatlan módon folytonosan betegeskednek s mindnyájuknál egy és ugyanazon tünetmánya észlelhetők. A mostani postás elődje mindig főfájásban szenvedett s áthelyezése után másfélóra agyhűtésben halt

meg. Utóda egy életerős fiatal ember, ottani alkalmaztatása óta szintén fejjörősen, vértől-dúlásban a fejbe, idegbénulásban szenved. Néha hasonló tünetek állottak be a segédpostatiszteknél, sőt a levélhordónál is. A fiatal postás egy év óta táviró-helyettes volt kénytelen tartani, mert valahányszor a táviró-géppel dolgozott, fejjörősei mindannyiszor nagy erővel megújultak. A napokban újra megbetegedett a postás s a kerületi orvost hívták el hozzá. Ez amint a hivatalos helyiségekbe lépett, erős mireny szagot érzett s a táviró készüléket alaposan megvizsgálván, konstata, hogy a készülék öngyűrűje és a vele érintkező rézvitriol erős mirenyrészeket foglaltak magukban. E fontos felfedezés után általános szakértői vizsgálatot rendeltek el egész Németországban a táviró hivatalokban, hogy elejét vegyék a bajnak, mely főleg a vidéki kis táviró hivatalokban lép fel nagy erővel. Nálunk sem ártana a táviró hivatalokban utána nézni, nem fenyegeti-e hasonló baj a mi postai és táviró személyzetünket.

— **A gondatlanság áldozata.** Hogy szerelmes leányok isznak szódát, azt szinte már megszokták a mai emberek, hanem hogy egy éves gyermek is azt igyék, azt csupán a gondatlanság okozhatta, mint a hogy történt is. Zelle Pál hetes felesége, ki mosónő, egy éves fiacskáját Palit, elvitte magával azon házba, hol épen mosott, a Teleky-utca 7. szám alá. A kis gyermeket őrizet nélkül hagyták és hogy, hogy nem — hozzájutott valahogy a szódás csuporhoz, a miből gyermeki tudatlanságból ivott is. A szoda természetesen megmérgezte a szegény, ártatlan gyermeket, hanem a mérgezés nem halálos, mely csak a gondatlan szülő büntetését fogja enyhíteni.

— **Bosszuálló asszony.** Aradán György aradi lakos vadházasságon élt Kontár Illoza asszonynyal. Szerelmeből állottak össze ők, hanem az is megessett köztük már, hogy összeverekedtek. Az asszony, ha az embere részegen jött hazafelé, el-elkenegette egy husánggal. Rendszeresen csak két foltok árán menekedett egyik másik, hanem tegnap nagy tütközést történt közöttük. Megint kissé kapatosan jött Aradán György. Az asszony jó előbe ment a Boron utcában a 22-ik számú háztól, hol laktak és egy bottal egész házig verte az urat, úgy, hogy az összerogyott. Leitner Ernő dr. városi ker. orvos beszámoltatta a kórházba. A verekedő asszonyra majd később kerül a sor.

— **Eh-szolgák.** Rettegetes éhesek lehettek azok az emberek, akik Radnán Varga Jánosné és Pankotán Schmidt Antalnál 35-35 forint értékű élelmi czikkeket elloptak. Hanem hát nyugodtak vagyunk, ha kézre kerülnek, majd enyhíteni fogják éhüket.

— **Veszedelemes sógorasszony.** Zuhán Antal a radnai-uton lakó suszternek veszedelemes egy sógorasszonya van. Tegnap pl. avval lepte meg sógorát, hogy valami nehézség tárggyal úgy fejbe vágta, hogy 10 napig fogja szenvedni az ütés fájdalmát.

— **Lökötök.** Almás-Kamaráson — mint ottani levelezőnk írja — Durát József istállójából ismeretlen tettesek két szép lovat 300 frt értékben elloptak. A nyomozás folyik.

— **Adomány.** Ténér Lajos ur és neje boldogult leányuk emlékére az „Aradi polgári jótékony egyletnek” 10 frt 18 kr. o. é. az az. Tíz forint 10 kr. o. é. adományozott, mely adományért halás köszönetet mond az elnökség.

— **Adomány.** Az aradi első takarékpénztár folyó hó 19-iken az aradi polgári jótékony egylet részére 50 frtot adományozott, a mely nagy becsű adományért az uton is köszönetet fejezi ki az elnökség.

— **Pályázatok.** A fogarasi járásbírósnál aljegyzői állás 8. h. a. — A brassói kir. törvényszéknél III. oszt. hivatalszolgái áll. május 16-ig: — A csikszereadi kir. tsvéknél telekkönyvvezetői áll. 2. h. a. — A brassói kir. törvényszék területén lévő fogarasi járásbírósnál irnoki áll. 4. h. a. — A szentesi kir. járásbírósnál irnoki áll. 2. h. a. — A titeli kir. járásbírósnál albírói és irnoki áll. 2. h. a. — A csikszereadi kir. tsvéknél bírói állás 2. h. a. — Az oraviczbányai járásbírósnál albírói állás 2 hét alatt. — A zombori kir. törvényszéknél bírói állás 2 hét alatt.

— **x.** Minden lótulajdonos előtt eléggé ismeretes azon tapasztalat, hogy a lovak folytonos megerőltetett igénybevétel mellett ro-

hamosan fogyatkoznak meg erejükben. — Az inak merevsége leggyakoribb következménye a túl megerőltetésnek. Nagy erőfejlesztésre és kitartó munkára képesülnek a lovak a Kwizda-féle restitutionsfluid-nak, ezen cs. és kir. szabadalmazott lómosóvíznek rendszeres használata által. — Ezen mosóvíz különösen hasznos erősítő szer kifinomodások — megrándulások, — az inak megmerevülése — és a lábak gyengesége gyógyításánál, — valamint a lovak munkabírásának gyarapítására és erejük megújítására fárasztó munka és nagyobb idomítási igénybevételek után.

EGYLETEK, TARSULATOK.

(*) Az aradi Filharmonia egyesület f. hó 22-én vasárnap d. e. 11 órakor a városháza kistermében közgyűlést tart, melyre a t. tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

(*) **Fényes eredmény.** Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület igazgató választmánya ünnepi számba menő ülést tartott tegnap Hauser Károlyné urnó vendégszerető házában, a midőn is a szegények és árva megtestesült védangyala, a nemes szívről ismert elnök: Hauser Károly ezredes számolt be az ő idejének, a „hólapdák”-nak eredményéről. Az eszmének realizálását már sok helyen megkísérlették, de még a székes fővárosban sem tudták eredményre megoldani s így annál bámulatosabb és meglepőbb volt azon fényes siker, mely az itt megindított mozgalmat valóban diadalra juttatta. A megjelent választmányi tagokat az igaz lelkesedés öröme ragadta el, midőn a fáradságot nem ismerő, lankadatlan tevékenységű elnök jelentésében előadta, hogy a márciusi közgyűlés által elrendelt „hólapdák” gyűjtő iveri beérkeztek s az eredmény 5907 frt 51 krt tesz ki.

Az eredmény fényes és meglepő számadatai bizonyítják, hogy városunk áldozat kész, nemes szívé közönsége mily edaadólag karolja fel az önmagukkal tehetetlen, szegény árva gyermekek érdekeit.

Az ülésen részt vettek: Végh Aurélné, Sallay Béláné, Andrányi Adrienne, Salacz Erzsike, Márton Sárika urhölgyek; Institúris Kálmán, Sallay Béla, Végh Aurél, Biró Albert, Héger Ernő egyesületi pénztáros, Csik János egyesületi gazda, Balázs Ferencz egyesületi jegyző és Kovács Vincze egyesületi titkár.

Az ülés végével előklő urnó az általa takaréktárba elhelyezett 5907 frt 51 krnyi összeget jegyzőkönyv felvétele mellett átadta Héger Ernő pénztárosnak, mely aktus után a választmányt Hauser Károlyné ő méltósága vendégszerető asztalához hívta meg ebédre. A harmadik fogásnál Végh Aurél állt fel és lelkes pohárköszöntőben fejezte ki elismerését a házi asszony páratlan buzgalma és fáradságot nem ismerő áldozatkészségeért, kinek nevét Klio fogja beírni a jótékony arany könyvébe; utána Institúris Kálmán emelkedett fel, ki a választmány nemesszívű hölgy tagjaira mondott megható, szép pohárköszöntőt, buzdítva és lelkesítve a nemes munka folytatására; majd Kovács Vincze a sziv jóságáról ismeretes házi gazdát Hauser Károly ezredesét éltette s végül elnök ő méltósága Arad város lelkes és tenkölt gondolkodása, áldozatkész közönségéről emlékezett meg, melynek bőkezűsége tette lehetővé a konstatált fényes eredményt. „Sok ilyen nemes szívet adj házámnak Istenem!” R. sz.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Április 20. (Péntek) A bubospacsirta, szimf. (Másodszor.)
Április 21. (Szombat) A csiterás, operette. (Elsőször.)

A bubospacsirta.

— Április 19. —

Tegnap láttuk első előadásban Wildenbruch Ernő, a nagy Suderman tanítványának az élet realis oldalát festő színművét. A bubospacsirta első előadása megtöltötte mondhatni egészen a színház nézőterét.

Hiába, lassanként tökéletesen megértünk a realizmusra. Ez vonz, ez hat.

A tegnapi estről és előzményeiről az alábbiakban számolunk be.

A főpróba.

Beigazítva az utolsó diszlet, leeresztve az utolsó szufita és Gál azt mondta.

— Na gyerünk.

Szinpadi nyelven ez azt jelenti: kezdjük meg a próbát.

A sugó megadta a jelt:

— Brrrr.

Es Fenyvessi megkezdte künn a köfal megett a szerepét. Omennel kezdődik a darab: a szegény lump, mikor reggel hazavetődik, zárva találja a kaput és kénytelen a falon keresztül bemászni.

Végtelen kedves egy ilyen főpróba és különösen a nem cseh bel embernek.

Elmondok pl. egy esetet.

Benne vannak épen a leghevesebb jelenet mediumában. Agostur keményen szítja kedves öcsce urát Hermant, míg Julianna a az unokanővér csitítja őket. Csak úgy szikráznak a szemek, mikor egyszer csak azt mondja Herman ur Juliannának.

— Ugyan kedvesem, vigyázz itt, ezt a jelenetet eddig még mindig eltévesztettük. Ne siess úgy.

Aztán kezdődik előlről.

A sugó feladja a szót és Agostur kezdi újra szidni kedves öcsce urát Hermant, és Julianna újra csitítja őket — és most nem tévesztik el.

Hát még csak az mulatságos, mikor enni kellene és nincs mit és csak úgy masszírozzák — még diosérk is.

— Ejnye de jó.

Pedig csak levegőt esznek.

Mikor aztán vége az előadásnak, mind panaszkodik.

— Jaj, de fáradt vagyok.

Még az énekes, vigkedélyű bubospacsirta is mondogatja:

— Jaj, de ki vagyok merülve.

A mese.

Langenthal Agost (Gál) nemes szerelme a szép Schmalenbach Linihez (Delli) ez a fő cselekménye a színműnek. Langenthal gazdag gyáros, Lini szegény gyári munkás leány és gyermeki ártatlan szívének minden hevével szereti egy gyári munkás társát, a becsületes Hefeld Pált (Tompá).

A színmű intrikusa Herman (Fenyvessi) Langenthal mostoha öcsce, ki szintén szemet vetett Linire, avval a külömbiséggel, hogy az ő szándéka csak birni a leányt, s aztán eldobni. E végből felhasználja a leány menekülési szándékát Agosttól, és az elszöktetés czime alatt magához csalja. Már-már áldozatul esik a szép ártatlan, mikor megjelenik Agost és közbelép. A színmű Lini és Held Pál egybekelésével és Agost szerelméről való lemondásával végződik.

Erős realizmussal, az életből ellesett színekkel van festve, megírva a színmű.

Agost jellemének nemessége, Pál becsületesége, Lini ártatlan szerelme, Herman kéjvágya tökéletes egészzé tömörül a színműben.

Wildenbruch színművének hosszú és di-csőséges életet jósolhatunk.

Az előadás.

A tegnapi előadás a szezon sikerült, előadásai közé tartozik.

Simán és szabatosan folyt le az előadás és nem a rendes premieri különféle nyelvbottlásokkal.

Gál Gyula Agostja magas színvonalon álló alakítás volt. Szerelmét az egyszerű munkás leányhoz híven tükrözte vissza szavának melegsége, s lemondásában az igaz megnyugvás hangja rezgett.

Ártatlanságában kedves s a gazdagság kecségtetési közepett is hű szerelmű leányt szegény kedveséhez szépen játszotta Delli Emma. Kacajában, dalában az igazi bubospacsirta volt, könnyei s az ártatlanságát védő sikolya szívünkig hatott.

Balassa az öreg munkás szerepét pompás epizod alakká alakította. Híven állította szemünk elé az örökké szorgoló munkást, ki mindaddig beszél, míg be nem tömik száját. Beszéde, gesztusa igaz, helyes volt.

Tompá a kevés szerepét melegen, ér-zéssel játszotta el.

Fenyvesei a töle megszokott rutinál és eleganciával játszotta hálátlan szerepét. melynek tudott érvényt szerezni. A többi szereplők: Rónaszékyné, Lubrinicz, stb. jók voltak.

Előadás vége fél 11-kor.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kár volt csúfolódn. Silingyián történt: Voda György ment az utcán, mikor Bregyán Lup valami csufnevet kiáltott utána. Voda hirtelen természetű ember lévén, sarkon fordult és torkon ragadta Bregyánt, hanem ennek sem volt ám „galamb epéje”, és egy szeges bottal hamarjában fején vágta Vodát, hogy csak úgy vérzett. A kir. törvényszék Bregyán Lupot ezért az ütésért 2 havi fogházra ítélte.

TÁVIRATOK.

A főrendiház bizottságai.

Budapest, április 19. (Saj. tud. távirata.) A jövő hétnek majdnem mindegyik napján fog ülésezni a főrendiház egy-egy bizottsága, hogy elintézzék azon számos javaslatot, melyet ma a képviselőháztól átküldöttek. A házassági javaslatot a főrendiház hármass bizottsága csütörtökön folyó hó 26-án tárgyalja, s úgy vélik, hogy a bizottságban Szilágyi elnöklete alatt egy ülésben elintézik a javaslatot. A főrendiház plenuma a javaslatot legkésőbb hétfőn, május hó 7-ikén tárgyalja, s az általános vitában aligha fog sok szónok beszélni.

Sajtópör a Magyar Ujság ellen.

Budapest, ápril. 19. (Saj. tud. táv.) Popper Dávid ügyét az árvaszék megvizsgálta. A lapok ugyanis azzal vádolták, hogy leányát mostoha anyja és Popper Dávid kintozták. Az árvaszék Popper Dávidot teljesen rehabilitálta, a ki ennek következtében a Magyar Ujság ellen sajtópert indit.

Kossuth szobrára.

Szeged, április 19. (Saj. tud. távirata.) A mai városi közgyűlés Kossuth Lajosnak Budapesten emelendő szobrára 2000 forintot egyhangulag megszavazott.

Zavargások inség miatt.

Teherán, április 19. (Saj. tud. táv.) Meschhedben április 13. óta folyton utcai zavargások vannak, melyet a múlt évi rossz aratás által keletkezett inség idézett elő. A hatóságok képtelenek a rendet helyreállítani, az üzleteket bezárták s attól tartanak, hogy a zavargások nagyobb vidékekre fognak kiterjedni.

A Plener elleni merénylet.

Prága, április 19. (Saj. tud. táv.) A Plener elleni merényletről a lapok téves értesítéseket közöltek, mely azonban jelentéktelen esetre vezethető vissza. — Plener szalonkocsiját ugyanis kövel megdobálták, de a kő lepattant s a kocsin jelentéktelen sérülést ejtett, de senkit sem sebesített meg. A kalauz kijelentette, hogy azon a vidéken gyakran megdobálják az arra járó vonatokat.

Az örmény pátriárka lemondása.

Konstantinápoly, április 19. (Saj. tud. táv.) Asidany örmény pátriárka beadta a szultánhoz lemondását, okul hozva fel az ellene intézett merényleteket. A körlevélben figyelmeztette a papságot, hogy legyen hű a szultánhoz, ezzel a pátriárka népszerűségét teljesen elvesztette. A legutóbbi merénylet kerekén kijelentette, hogy ha neki nem sikerült, sikerülni fog

másnak a merénylet. Azt hiszik, hogy a szultán nem fogadja el a lemondást.

Elfoglalt hajó.

Rio de Janeiro, április 19. (Saj. tud. táv.) Buenosayresban a kormány csapatai elfoglaltak egy ellenséges hajót. A kormány más csapatai a hajót tévedésből megtámadták, s a hajó a heves támadás folytán felborult, de nem tudják, hogy hány ember esett áldozatul.

KÖZGAZDASÁG.

A vetések állása.

A vetések állásáról újabb a következő gazdasági tudósítást vettük:

Kurtics. Az időjárásban semmi fordulat, száraz és szeles, férgek nagyon szaporodnak. A honvédbogár álozaja a repozéban jelentékeny kárt okoz; a kár már most is 10 százalékra rug. Buza még jól áll, nem silyli a szárazságot. Rozs kielégítően áll, szárba megy, őszi árpa szintén meglehetősen nő. A tavaszi árpa gyenge, a multikori fagyot nem bírja kiheverni. A kukorica-vetés megkezdett. Dohány-palánta jól áll, ellenben a zab gyengén. A kender már vetik. Lucerna és lőhere eléggé sűrűen áll. A természetes kasszálók gyengék; legelők koparak. Takarmánykészlet nagyon megtogyott. Esőre nagy szükség van.

Nagy Kamarás. Az időjárás száraz, meleg. A takarmány fogytán van, a legelők koparak. A buza szépen áll, a rozs silyli, a kukorica ültetés megkezdődött. A gyümölcs-termés rendkívülinek ígérkezik.

Kevermes. Dacára a hosszú idő óta tartó szárazságnak az őszi vetések üdék és bokrosak; a tavasziak — bár ritkák — jól telelték. A repozét hernyó pusztítja. Egy kis eső megfizethetetlen volna.

Nagylak. Időjárás száraz, meleg, azonban szélcsendes éjszakákban rendszeren jó harmatunk van. Jelenleg a tengerit vetjük és pedig mélyebben a szokottnál a rendkívüli szárazság miatt, áprilisban még esőnk nem volt. Férfi napszám 50—80 kr., női 25—30 kr. élelmezés nélkül. Szőlőinket most a legnagyobb erő kifejtése mellett metszük, mert az elmúlt hét rendkívül meleg napjai úgy meghajtották vesszőinket, hogy habár igen satnya, de már jókora hajtásai a legnagyobb kímélet mellett is lepereregnek. Kanczáink ellésének eredménye kedvező, a tavaszi fedeztetés is teljes mértékben folyik. Gazdáink lovai legnagyobb része be vannak véve a mezőhegyesi táppajtába, ahol mintegy 90 darab legjobb kanczáink nyer földij mellett nemes törzsméneket, ami lőtenyésztésünk emelésére nagy borderővel bír. Szarvasmarháink jól telelt ki. Méhek a rég nem tapasztalt bő gyümölcsvirágból oly pompásan hordanak, hogy a héten lehet már gyümölcsmézet szednünk, rajzáshoz is szépen előkészülnek. Őszi gabonáink kifogástalanul fejlődnek, habár a szárazság is rendkívüli nagy. A tavasziak már nem oly kifogástalanok, ezek nem sokat fejlődtek; éppen így vagyunk a vetett takarmánnyal, ez alig két hét s ez is bizony satnyán. A nagy szárazság meghozta bő tengeri készletünknek az árát, 3 ft 40 krról egyszerre 4 ft 20 krra ment fel 120 literenkint, a tengeri métermázsa pedig most már 4 ft 40, 4 ft 50 kr is. Buza a legsilányabb is, fakó, kissé dohos, elmege 7 frton. Arpa 4 ft 60 kr. köble, 5 ft 20 kr. mm.-ja.

Hidegkút. A gyümölcstermés rendkívül kecségető. A vetések esőt igényelnek. A legelők koparak.

— Eső. Jó napja volt tegnap Magyarországnak. Az egy hónap óta száraz, sivar mezőkön úde tavaszi eső vonult végig; hol több volt, hol kevesebb, de kevés kivétellel volt annyi, a mennyi a szomszagos vetéseket átsapította a legnagyobb bajon s legalább 6—8 napra biztosította megint a kiszáradás veszedelme ellen. Éppen ideje is volt, mivel már csaknem kétségbeesve látta a gazda, hogy a nagy áprilisi száraz megleghen mint sarjad föl idejekorán s mint kezd elcsenevezni idei termése. A fővárosban és környékén a szerdán délutáni csendes tavaszi eső alig járt néhány foknyi hőmérséklet csökkenéssel. Egészen véve nem is tartott egy óránál hosszabban,

de azért eső volt az mégis. A Dunántul már kedden éjjel volt eső; N.-Kaniszáról, Pécsről és Mohácsról több óráig tartó langyos tavaszi esőt jelentenek, mely meg-megújult. Szegedről és a délvidékekről is hasonló hírek érkeznek; ott csak délben és délután esett. A felső vidékeken, úgy látszik, kevesebb eső volt, Erdélyből pedig, Sepsi-Szent-Györgyről az elmúlt éjjelről 3 fokos fagyot jelentenek. Körülbelül úgy áll a dolog, hogy az ország déli felét meglehetősen eső öntözte meg, aminek hogy folytatása lesz-e, az nagy kérdés. De mint a jelek itt nálunk Aradon mutatkoznak igen valószínű, hogy az eddigi esők csak kezdetét képezik egy általánosabb esős időjárásnak, a mire bizony nagy szükség volna, mert nálunk Aradon s a környéken ugyan még nem volt eső, mert a tegnap éjjeli csepergést nem lehetett annak nevezni.

Szesszűzlet.

— Április 19. —

Mai jegyzéseink: Keszárú nagyban nyers szesz 53.75, kicsinyben 54.— hordó nélkül, per 100 liter % beletérve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósításai. —

Budapest, április 19. d. u. 5 óra.

Gabona	Állapot	Irányzat	00 kilogramm frt
Buza	bánsági	lanyha	7.40—7.85
	iszavidéki	„	7.45—7.85
	pestvidéki	„	7.40—7.85
	fehértmegyei	„	7.40—7.85
	bácskai	„	7.50—7.90
Rozs	—	lanyha	5.70—5.90
Árpa	takarmány	osond.	5.95—6.30
	égetni való	„	8.55—7.40
	sörfőzdei	„	7.90—9.—
Zab	—	szilárd	7.—7.50
Tengeri	bánsági	szilárd	—
	másnemű	„	5.—5.10
Kaposzta-repoze	—	lanyha	—
Köles	—	osond.	4.—4.40
Szilárdulási idő	tavaszi	szilárd	7.64—7.66
	junius 1894	„	7.4
	őszi	„	—di 5 óra
	május-junius 1894	szilárd	5.—
Tengeri	szept-október 1893	„	5.—özelükben
Zab	Budapest sz. tavaszi	szilárd	6.—kilendő, a
	Budapest sz. őszi	„	7.2 zta föld-
Kaposzta-repoze	aug.-szeptember 1893	lanyha	11.9dók, szár-

Aradvárosi

Évadbérlet
175. szám.

szinkanná válják.
minősített
Havi, s csupán
15. szatén kerü-
mény-

Pénteken, 1894. évi április hó 20-án:

A búbos pacsirta.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Wildenbruch Ernő. Fordította: Fáy J. Béla.

Kezdeté 7 $\frac{1}{2}$ órakor.

Felelős szerkesztő: Vass Géza,
távollétében a szerkesztésért felelős: ifj. Gily Ede.

NYILTTÉR.*

Nyílt köszönet.

Alulírott mély hálától indítva e téren óhajtom hálátat nemileg leróni a Ócs. és kir. Fensége, Gizela főhercegnő védnöksége alatt álló férjhezmenendő leányok kiházasítására alakult „Gizela-Egylet” azon humanus és nemes tetteért, melylyel engem férjhezmenetelen alkalmával az aradi főgynökség útján 300 frtnyi kegyadományban részesíteni kegyeskedett, dacára annak, hogy értem mint biztosított tagért szüleimnek fájdalomra történt elhalálása miatt, nevezett biztosító intézetnek a díjak alig egy évig lettek befizetve.

Höflich Hermin,
férjezett Löwy Józsefné.

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Budapest Terézvárosi takarékpénztár részvénytársaság Budapest.

A Budapest Terézvárosi takarékpénztár részvénytársaság

folyó hó 11-én tartott rendkívüli közgyűlésének határozata értelmében **minden felpénz nélkül**, 100 forintos árfolyam, 5% folyó kamat és 2 forintnyi költség-fizetés mellett kibocsátandó

12,500 darab részvényre

bejelentéseket **mától fogva f. hó 30-áig** elfogad

az Aradmegyei takarékpénztár,

a hol az aláírás feltételeit illetőleg tüzetes felvilágosítás szerezhető.

Budapest Terézvárosi takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága,

Mellbetegségek.

Alphosphorsavas

mész-szörp

Grimault és Társa gyógyszerészekről,

Párisban.

149 5-12

A makacs köhögés, hurut, számarhurut s más egyéb mellbajoknál, főképen pedig a kezdődő tüdőszorvadásnál csodálatraméltó hatása van. Enyhíti a gyötrő köhögést, megszünteti az éjjeli izzadást.

Ügyelni kell a Grimault & Co. védjegyre, hogy a valódit kaphassuk.

Egy üveg ára 2 frt, 6 üveg 10 frt.

Főraktár: Budapest, Király-utca 12. Török József gyógyszerésztárában.

Kapható:

Török József budapesti gyógyszerész különlegességi főraktárának aradi fiókjában:

RING LAJOS

„Angyalhoz” címzett gyógyszerésztárában Aradon, Asztalos Sándor-utca 1. sz.

Rendkívüli alkalom!

Maresch Alajos

áruházában a „Jokey”-nál

mindennemű újdonságok feltűnő olcsó árért kaphatók:

S a k
litikai és
szemléltető
lékezik
sonlár

Diszmű tárgyak,
mok, író készletek, dohányzó készletek,
disztárgyak.

Kemény és puha kalapok

angol gyártmány.

Férfi fehérneműek,

ingek, gallérok, zsebkendők, lábravalók és harisnyák.

Angol viszhatlan kabátok

minden formában.

Ugyszintén **EZER** más áru cikkek

feltűnő olcsó árért kaphatók

Maresch Alajos

áruházában Aradon. a „Nádor” szállodával szemben.

Utazó pläidek

plüsch és gyapotból.

Szivar, pénz és névjegy tárczák

feltűnő nagy választékban.

Férfi keztük

bőrből és selyemből.

Nyakkendők

feltűnő nagy választékban.

Női kalapok

a legnagyobb választékban, mint még soha eddig;

legújabb facon, legpompásabb kiállítás, legolcsóbb árak.

Szalmakalapok

olcsó áron tisztítatnak, festetnek és átalakíttatnak

GRUBER E.

414. 2-6.

női divatárusnő üzletében

Szabadság-tér, színház-épület. (Mezzanin), Arad, a 13 vértanu szoborral szemben.

7452 | 894.

2-3

Hirdetés.

A nagymélt. m. kir. belügyminiszter ur 28951 | 894. sz. a. kelt rendelete nyomán ezenel közhírré tétetik, hogy Arad sz. kir. város területén lakó mindazon orvosok, kik Budapestben a f. évi május 1-én kezdetét vevő heti bakteriologiai tanfolyam saját költségükön részt venni akarnak, f. é. április 25-ik napjáig a városi tisztviselői hivatalnál jelentkezzenek, hogy neveiket felterjesztani lehessen. Arad, 1894. évi április hó 17.

A városi tanács.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Arad.

8100/I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak szolnoki osztálymérnökségénél egy irodaszolgái állás üresedett meg, melyre 210 forint azaz kétszáz-tíz forint évi fizetés, 60 forint lakbér és szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmazásra jogosító hadügyi vagy honvédelmi miniszteri igazolvánnyal ellátott kiszolgált katonai altisztek az ily állások betöltésénél elsőbbséggel bírván, felfelvük azon altiszteket, kik az 1878. évi II. törvény-cikk értelmében jogosultsággal bírnak és pályázni óhajtanak, hogy említett igazolvánnyal felszerelt folyamodványukat, melyben a vasuti szolgálatra képesítő, 35 évet meg nem haladó koron, ép- és egészséges testszerkezeten kívül a magyar nyelv jártasság, valamint a számolás elemeiben való jártasság, valamint a magyar honpolgárság kellően igazolandó, következő ozim alatt: „A magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének Aradon” legkésőbb f. é. május 15-ig terjeszszék be, mint-hogy az ezen napon túl beérkező kérvények figyelembe vételni nem fognak. Arad, 1894. április hó 6.

Az üzletvezetőség.

6027 | 894. sz.

3-3

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönsége ezennel pályázatot hirdet: világítási és erőátviteli célokra szolgáló központi villamos-telepnek s az ehhez tartozó vezetéki hálózatnak és berendezéseknek Aradvárosában való létesítése és üzemben tartása iránt. — A pályázati ajánlatok 1894. július 1-ének d. e. 12 órájáig Arad sz. kir. város polgármesteri hivatalához nyújtandók be.

Minden ajánlathoz bányapénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban 5000 (ötezer) forint csatolandó, vagy azok benyújtásával egyidejűleg a város pénztáránál letétbe helyezendő. — A pályázati feltételeket, melyeket minden pályázónak ismerni és el kell fogadnia: a polgármesteri hivatal a hozzá intézett megkeresésre a pályázni kívánóknak kiszolgáltatja, illetőleg postán megküldi.

Aradon, 1894. március 24-én.

Salacz Gyula,

kir. tanácsos, polgármester.

Arad szabad királyi város polgármesterétől.

79 | 894. pm.

51 9-02

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhírré tétetik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi törlesztésre 8% a melyből tőke törlesztésre esik 2%, 26 fél évi törlesztésre 7 1/2%, melyből tőke törlesztésre 1 1/2% fordítatik. 32 évi törlesztésre 7%, amelyből a tőketörlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is felévi felmondásra a fél-évi kamat különbözet megtérítése mellett visszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,

királyi tanácsos polgármester.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége, Miskolcson.

84 | III. sz.

62 4-

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak legénye-mihályi állomásán az 1894-ik évi július hó 1-től megüresedő vendéglői üzletnek, ugyanazon időponttól számított három évi időtartamra leendő bérlete iránt azaz 1897. évi június hó 30-ik napjáig ezenel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak legénye-mihályi állomásán levő vendéglői üzletére 84. számhoz” felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönb a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok az 1894. évi május hó 1-én napja déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége titkári hivatalához — posta útján téríti vevény mellett — nyújtandók be.

Bánatpénz fejében pedig 50 azaz ötven o. é. forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Miskolcson 1894. évi április hó 31. napja déli 12 óráig letendő.

A vendéglői bérletre vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és keresk. osztályában (II. emelet) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők; miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokra magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre — szabadon választhasson,

Miskolcson, 1894. január hó 6-án.

Az üzletvezetőség.

Nyomatott az „Aradi Nyomdatársaság” könyvnyomdájában.

Pályázati hirdetmény.

Az aradi vár kazemattainál, valamint a kis-szt.-miklósi tüzérségi laktanya XII. számú épületrészénél előforduló építési munkálatok, szállítások és egyéb munkák biztosítására

hét ón, 1894. április 23-án

d. e. 11 órakor a hadmérnökkari igazgatóság irodájában ajánlati tárgyalást tartatik. Arad-vár 1894. április 10-én.

A csász. és kir. hadmérnökkari igazgatóság kezelő-bizottsága Aradon.
(Verwaltungs-Commission.)

4244/1894. kh.

402. 2-3.

Hirdetmény.

A következő melegebb évszakra való tekintettel, a közegészség és köztisztaság fentartása érdekében, a tisztviselői főorvos véleménye alapján a következő övrendszabályok követését rendelem el:

1. Vendégfogadók, korcsmák és több lakót magában foglaló nagy házak tulajdonosai gondnokai, bérleti kötelesek a trágyát, szemetet és egyéb hulladékot az udvarukból mindennap, a kisebb házak tulajdonosai, gondnokai, bérleti pedig minden harmadnap kihordatni, az udvart és ház elejét naponta felsepertetni, a vízfolyókákat kisépertetni és mésztejjel kiöblíttetni.

2. Az utcára, vagy folyókába szennyes vizet önteni, elhullott állatot vagy bármilyen állati és egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos.

3. Minden háztulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztított, sürgősen kitisztíttatni, az udvarán egy kádba vizet tartani, melyben 100 liter vízre 5 kg. nyers carbolsav felolvasztva álljon, vagy pedig 1 rész nyers oltatlan mészből 4 rész vízre készített mésztej oldatot készíteni és ezen folyadékból az árnyékszékbe, minden üllőhelyre 5-5 liter számítva, harmadnaponként beönteni. Ezzel fertőtleníttendők a szeméttartó ládák, gödrök és az udvari folyókák is.

4. A lakosztályok tisztán tartandók, a szobák este és reggel jól szellőztetendők.

5. Szűk udvari házak kapui reggel 5 órától esti 10 óráig táva tartandók.

6. A kutak tisztán tartandók, közelükben minden mosogatás, öblögetés stb. keletkező, a mellettük netán levő gödrös helyek tiszta földdel feltöltendők, a pocsolólyák kiszáritandók, szárnnyas, vagy egyéb állatok fűrésztől, szőlőtől távol létesítendők, nehogy a kut vize szennyes viz leszivárgása által ivásra alkalmatlanná váljék.

Az orvosi hivatal által rossznak minősített kutak vizeinek használata mellőzendő, csupán jó vízi kutak vize élvezendő. Ugyanakkor kerülendő a Maros folyó vizének használata, melynyiben azonban az el nem kerülhető, úgy az csak felforraltatás után élvezendő.

7. A mézárások, valamint a piacon áruló hentesek vágó tökéi, asztalai és a mérlegek legtisztábban tartandók, megromlott húst, hamisított tejet vagy éretlen gyömolcsót, a párolásra szánt félérett gyömolcs kivételével, üzlethelyiségekben vagy piacon elárusítani a legszigorubb büntetés terhe alatt tiltatik; élvezetre nem alkalmas tápszernek elkoboztatni és megsemmisíttetni fognak.

8. Nem élő, de még friss halak árulása a további intézkedésig csak déli 12 óráig engedtetik meg. Az el nem árusított halak pedig a már kiadott meghagyásban foglalt módon megszáritandók.

9. Bérkocsik, fuvarosok és a közúti vasut álló helyei úgy a városban, mint a vasuti pályaháznál naponta többször felsepírendők, a trágya eltávolítandó és a külön utasításához képest bő vízzel lelocsolandó és annak megtörténte után naponta 3 ízben mésztejjel vagy cresyl mészzel fertőtleníttendő.

Mindazok, kik a jelen hirdetményben foglalt óvintézkedéseket nem fogadosítják, kiabagást követnek el és az 1876. évi XIV. cz. 7. §-ában előírt pénzbírsággal fognak büntettni.

Az előírt óvintézkedések fogadosításának ellenőrzése az összes rendőri közegek kötelességét képezi.

Kelt Aradon, 1894. április hó 4-én, a város rendőrkapitányi hivatala, mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos

főkapitány.